

De prijs van het boek is laag te noemen, wanneer men rekent, dat daarin 182, meest goede, afbeeldingen voorkomen 1).

J. A. WIJNHOF.

INGEZONDEN.

Waarde Gérant!

Veroorloof mij U naar aanleiding van het interessante stuk van Jhr. Dr. TEIXEIRA DE MATTOS een korte casuïstische mededeeling te doen.

In het voorjaar van 1896 zag ik op verzoek van collega Dr. J. VAN LIER, een jongentje van 2½ jaar, eenig kind van eenvoudige lieden, dat in de laatste weken op verontrustende wijze was gaan lijden aan een eigenlijk reeds van den aanvang van zijn leven af bestaande stenose der ademwegen. Men vernam een luide inspiratorischen stridor op de manier, zooals dit door TEIXEIRA DE MATTOS is geschetst; het geluid ontbrak nooit geheel, maar bij emotie, schreien, enz. nam het een hevigen graad aan. Het gewone expiratorische stemgeluid was aphonisch met eenigszins scherp karakter. Den volgenden dag gelukte het mij in het Diaconessenhuis het kind te keel-spiegelen en de hagelwitte, niet gezwollen labia vocalia te zien. Ook de mucosa in den omtrek bleek normaal, maar daarentegen nam ik de stembanden uitsluitend in nagenoeg medianen stand waar. Bovendien ontstond de indruk, dat zij op de hoogte van het inspirium tegen elkaar aangezogen of tegen elkaar aangedrukt werden. In geen geval had op het oogenblik van maximale inademing de gewone uiteenbeweging plaats.

De thorax was duidelijk vervormd. Vooreerst zijdelings afgeplat, doch bovendien met een welving in de streek van het manubrium sterni. Het uitpuilen was rechts aanzienlijker dan links. Teekenen van rhachitis werden echter aan het overige van het lichaam niet gevonden. Thymusvergrooting scheen waarschijnlijk, maar daar het orgaan niet in jugulo palpapel en de percussie door den abnormen thoraxvorm onzeker was, bleef het bij een vermoeden. Vergroting van bronchiaalklieren aan te nemen, daartoe be-

1) Op blz. 240 trof mij de volgende passus:

„Ich habe experimentell an Thieren oft das Herz mit PRAVAZ-Spritzen „punktiert. Es handelte sich darum, auf eine einfache Weise grössere Mengen „Blutes zu gewinnen. Keins von den Thieren ging an dem ersten Stich zu „Grunde; die Mehrzahl verendete aber doch, wenn öfters punktiert worden „war, an Herzblutung“, enz.

Een antivivisectionist zou vragen: waarom dan de dieren na de eerste hartpunctie niet verder ongemoeid gelaten? En Ref., der vivisectie goed gezind, vraagt het hem na.

Men had van twee in het leven blijvende dieren evenveel bloed kunnen krijgen als van één, waaraan het het leven kostte.

Voor de goedkoopte? Een waardig argument!

stond noch percutorisch, noch anamnestic eenigen grond. Ondanks de onzekerheid of hier een dubbelzijdige posticus- resp. recurrensparalyse dan wel een gestoorde coördinatie der stembandbeweging (waardoor op het oogenblik van inspirium een ad- in plaats van een abductie tot stand kwam) moest worden aangenomen, concludeerden wij in elk geval tot den laryngealen zetel der stenose. Ons advies luidde dientengevolge: opname en tracheotomie. De ouders konden niet terstond tot de operatie besluiten, misschien wel omdat bij gebrek aan literarische gegevens een zekere reserve onzerzijds moest worden in acht genomen. Zij wenschten eenigen bedenktijd. Een week daarna stierf het kind plotseling zonder benauwdheid, te midden van zijn spel. Obductie kon niet verkregen worden.

Gelijk Gij uit het voorafgaande verhaal bespeurt, verloopt de typische inspiratorische dyspnoe der jonge kinderen niet altijd gunstig. Trouwens AVELLIS 1) deelde in 1898 een letaal geval mede, waar echter de dood onder sterke cyanose en onder stikkingsverschijnselen intrad. Het komt mij voor, dat dus een meer expectatieve therapie, zooals het toedienen van thymus-tabletten, niet in *alle* gevallen geoorloofd is. Eigenlijk zal men niet mogen rusten voor men de stembanden tijdens de stenose heeft waargenomen, want alleen daardoor zal het doenlijk zijn in een concreet geval te kiezen tusschen de twee in de literatuur geopperde mogelijkheden, cerebrale glottiskramp 2), resp. recurrensparalyse (Engelsche schrijvers) of tracheaaldruk (AVELLIS, TEIXEIRA DE MATTOS), welke bij eventueele dringende afsluiting van den luchtweg de therapie moeten bepalen. Al moge de methode van KIRSTEIN — zoogenaamde autoscopie — wegens de waarschuwing van RAUCHFUSS hier niet toepasselijk zijn, met geduld en door de kinderen als het ware stap voor stap aan het onderzoek te gewennen, slaagt men ook met de klassieke laryngoscopie menigmaal. In het beschreven geval kon betrekkelijk gemakkelijk een beeld verkregen worden, omdat het kind reeds 2½ jaar oud was. Onze bevinding dekt zich met de later gepubliceerde van IÖRI.

Ik wenschte bovenstaande kleine ervaring hier tegenover de 2 gevallen van TEIXEIRA DE MATTOS slechts mede te deelen als een nieuw bewijs hoe het optimisme en pessimisme in onze praktijk dikwijls afhangt van louter toevallig opgedane ondervindingen. De overgrootste meerderheid der kleine stridor patiënten geneest ongetwijfeld spontaan en voor dezen behoeven wij geen verdere zorg te hebben, doch de ernstige, dreigende gevallen vereischen m. i. een nauwgezette analyse, opdat uitgemaakt worde of de zetel der aandoening laryngeaal dan wel tracheaal moet worden aangenomen. Het stuk van TEIXEIRA DE MATTOS wekt daartoe op verdiestelijken wijze op. Opdat de lezer ech er niet al te zeer in de door dezen schrijver voorgestane richting medegesleept worde, kon ik de verzoeking niet weerstaan, U te vragen mijn overigens onbetekenend journaalblad hier af te mogen drukken.

Utrecht, Januari 1900.

ZWAARDEMAKER.

1) G. AVELLIS, *Archiv f. Laryng.*, Bd. 8, S. 159.

2) Juister coördinatie-stoornis, SEMON, HEYMANN's *Hdb.*, I, S. 758. De abductie is als het ware losgemaakt van de inademing. Dan volgt bij kleine kinderen de aanzuiging van zelf.

Geachte Redactie!

Dr. DE BRUIN te Amsterdam was zoo vriendelijk mij attent te maken op zijn referaat onder den titel *stridor laryngis congenitus* (*Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* 1898, II, blz. 586), dat mij ontgaan was.

Hij wijst daarin o. a. op een geval van *aangeboren larynxstenose* door Prof. PEL in de rhinologische Vereeniging medegedeeld.

Daar de larynx hier, in afwijking van mijn gevallen, sterke excursies vertoonde, er bovendien (nog andere) congenitale misvormingen bestonden en het verdere verloop mij onbekend gebleven is, laat ik in het midden of wij hier met het door mij bedoelde ziektebeeld te doen hebben.

DE BRUIN besluit zijn van veel studie getuigend referaat met het advies in sommige gevallen door intubatie of tracheotomie te helpen.

De door mij aangehaalde voorbeelden pleiten tegen dien raad en vele, waaronder ook mijn gevallen, zelfs tegen de opvatting van het lijden als een *stridor laryngis*.

Rotterdam, 26 Maart 1900.

Dr. TEIXEIRA DE MATTOS.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

ZUID-AFRIKA. — De rantsoenen in Ladysmith. In den laatsten tijd van het beleg bedroeg de dagelijksche voeding der inwoners:

	Eiwit	Vet	Koolhydraten	Kaloriën
Vleesch 448 Gr.	56.9 Gr.	58.1 Gr.	—	771
Beschuit 112 „	2.8 „	5.7 „	56.1 Gr.	293
Meel 84 „	13.7 „	6.1 „	57.5 „	348
Suiker 28 „	—	—	28. „	115
te zamen.....	73.4 Gr.	69.7 Gr.	141.6 Gr.	1527

Verder werd 7 gram thee en een weinig specerijen verstrekt. De mate van het geleden gebrek blijkt het best uit de volgende cijfers omtrent de waarde van verschillende rantsoenen.

	Eiwit	Kaloriën
Ladysmith	73.4	1527
ATWATERS standaard bij matig werk	125.	3500
VOIT'S „ „ „ „	118.	3055
Voeding van veroordeelden bij matig werk	169.	3700
„ „ „ „ „ „ „ „ licht „	134.	3100
„ in het armenhuis, met arbeid	113.	2381
„ „ „ „ „ „ „ „ zonder arbeid	83.5	1871

(*Brit. med. Journ.*).